

Capitolul 1

Clopoței metalici ai ceasului deșteptător sunară prelung și strident. Fără să privească, bărbatul întinse mâna pe noptiera veche din lemn lăcuit și îl opri. După câteva secunde, difuzorul din perete porni ca după o comandă: „*Trei culori cunosc pe lume, ce le țin ca sfânt...*”

– Le țin pe dracu’! ’Ți-ai dracu’ cu toții! Ce gargară comunistă! Bă, voi nu aveți nimic sfânt! Așa m-am săturat! mormăi nervos și se ridică din pat, căscând zgomotos.

Era un bărbat înalt și destul de robust. Părul negru și des îi stătea în toate direcțiile. Îl aranjă cu mâinile, apoi își scoase bluza de pijama și nu apucă să se îndrepte înspre baie, că femeia lângă care dormise deschise ochii și-l apostrofă:

– Mai termină, măi, omule, cu ocările astea dis-de-diminează! Într-o zi ai să o pățești din cauza gurii tale slobode și atunci să nu te aud cum te căiești: *Nu mai fac, tovarășu’! Jur! Am greșit!* se schimonosi femeia, încercând să-l imite pe soțul ei într-un moment de slăbiciune.

– Nu mai flecări acolo! Mai bine te-ai ridica să-mi faci cafeaua, în loc să bați câmpii!

– De unde cafea, Emile? Ți-am spus de ieri dimineață că ai băut-o pe ultima! Nu am de unde! Nu ai mai reușit să faci rost.

– Bine, bine! Fă-mi un ceai de tei! Cel puțin, așa o să fiu mai calm. Trebuie să vorbesc neapărat cu Eugen ca să-mi mai aducă un kilogram de cafea boabe, din aia austriacă. Dar ce tot zic

eu? De când cresc arborii de cafea în Austria? Probabil o iau din Africa și o ambaleză la Viena, că ăia sunt înapoiți și nu se pricep să o pună în pungi. Să zici tu că asta nu e prostie curată! Știi ceva, Marcelo? Eu m-am cam săturat de viața asta!

– Și ce ai vrea?

– Nu știu. O altă viață. Ceva mai colorat. Nu mă poate opri nimeni să visez la asta. Visez cu ochii deschiși să te duc la Paris, să mâncăm și noi cornurile alea delicioase și să bem cafea pe Champs-Élysée, să ne ținem de mână și să nu ne pese de ce va fi mâine. Măcar atât mi-a rămas: speranța.

– Ai grijă, Emile, să nu te audă cine nu trebuie, că și visurile o să le ai colorate, ba, mai mult, o să vezi stelele verzi. Hai, măi bărbate, nu mai fi atât de posomorât! Deocamdată ne e bine. Avem ce pune pe masă, avem ce îmbrăca, avem unde pune capul. Ia stai puțin! De unde știi tu de cornurile alea? Ce tot visezi cai verzi pe pereți? Mai mult de atât, ai îmbătrânit. Nu ai văzut că barba îți este albă? Îți mai arde de plecare?!

Bărbatul își mângâie instinctiv obrazul neras. Știa că soția lui, Marcela, avea dreptate, însă el tot nu putea să accepte, fără să crâcnească, viața gri pe care i-o oferea partidul.

– Am citit într-un roman despre cornurile pariziene, pufoase și dulci, cu miez de ciocolată și alune măcinate. Se spune că sunt o delicată și francezii de rând le savurează la micul dejun. Mi-ar plăcea să nu mă mai trezesc la cinci dimineața. Fie că e vară, fie că e iarnă, eu mă dau jos din pat cu noaptea în cap și mă spăl cu apă rece, că – de! – are grijă partidul să ne călească. Trezit de-a binelea, beau cafeaua și înfulec o felie de pâine unsă cu margarină și marmeladă, apoi mă îmbrac și plec tot obosit spre stație. În fiecare dimineață, aceiași oameni, aceleași glume proaste. Mai și vorbim, dar despre ce? Despre nimic, că nu ai nicio știre în *Scânteia*, iar *Sportul* nu îl găsesc mereu. Chiar dacă știu că nu am ce citi din ele, tot le cumpăr, măcar să ai în ce să-mi învelești pachetul. Zi de zi, același borcan cu cartofi prăjiți, un cățel de usturoi, șuncă și pâinea veche, din ziua de dinainte.

– Nu e cine știe ce, dar e pregătit cu dragoste, Emile! Așa am învățat de la biata mama, să-mi respect și să-mi iubesc bărbatul. Nu te mai plânge pentru nimic.

Cu fruntea încrețită și cu degetele încleștate pe spătarul scaunului de lângă ușă, bărbatul parcă privea în gol, plin de o furie necontrolată. Fără să audă vorbele calde ale soției, a continuat să-și manifeste revolta:

– O viață normală ar trebui să fie altfel, ceva mai mult de atât. În sinea mea, simt că o să explodeze mămăliga asta răscoaptă. Prea au strâns șurubul. Lumea asta mută se află la capătul puterilor. Nu știu unde vor să ajungă, dar așa ceva nu se mai poate. Cine se cred ei? Trebuie să mă lase și pe mine să gândesc, să aleg pentru mine. Ei, nu! *Lasă, to'arășu' Emil, știm noi ce este mai bine pentru tine. Tu doar mergi la serviciu și te faci că lucrezi, așa cum și noi ne facem că te plătim. Timpu' trece, leafa merge, noi cu drag muncim.* Păi, așa nu se mai poate! Vreau să am și eu câteva sortimente de brânză în galantar, ceva salam fără soia, să am pâine câtă vreau. Nu vii, tu, partidule, să-mi spui mie că o juma' de pâine este suficientă pentru o zi! Da' ce, dom'le, ești stăpân și pe stomacul meu? M-am săturat de reclamele de prost gust: *Nicio masă fără pește!* sau *Nu e pește ca stavridul, nici echipă ca Rapidul!* Ah, măicuța lor de hoți! Dacă vreodată va avea loc vreo răzmeriță, să știi că voi fi acolo, printre cei care vor striga: *Jos Ceaușescu!* Să ții minte asta! Auzi, Marcelo, tu nu te-ai săturat de aceste zile la fel? Zici că suntem ținuți într-un borcan în care ne învărtim toată săptămâna. Numai duminica dormim mai mult, dar tot la fel de prost mâncăm, tot la fel gândim, singura diferență este că pot sta în pijamale până la 11.

– Emile, dragul meu, nu te mai frământa inutil! Asta avem și nu cred că o să apucăm noi alte vremuri. De ce nu te obișnuiești cu ideea? Am fi mai liniștiți. Sau crezi că tu vei putea schimba ceva în țara asta? Aș rectifica însă că doar tu stai până la ora 11 în pijama, în timp ce eu și atunci mă trezesc devreme ca să dau la găini, la purcel, la cățel.

Emil conștientiza că femeia avea dreptate și încercă să schimbe discuția pentru a evita o ceartă.

– Ce să discut cu tine, femeie slabă de înger? Pune-mi pachetul ăla în servietă și oprește-te! Prost sunt eu că te întreb de vorbă, dar al dra...

– Du-te odată să te speli, că acum vine ora de plecare și iar începi să sudui fără rost.

Emil se opri din vorbă și intră în baie, târșâind papucii din vinilin maro. Își puse cămașa decolorată, pe care o încheie până la ultimul nasture, apoi trase pe cap vesta cu anchior.

– Deschide nasturele ăla de la gât! Zici că te-a spânzurat cineva!

– Ți-am spus de când mi-ai luat-o că e puțin cam mică. Uite de-aia mă sugrumă toată săptămâna.

– E atât de greu să ții nasturele descheiat? Îl dojeni cu blândețe Marcela, care se apropie de el și cu mâinile iscusite îi desfăcu cămașa la gât.

– Hai, lasă-mă că pierd rata! Întâi mă cerți și apoi..., făcu Emil pe supăratul.

– Pentru că te iubesc, mă! De aia!

– Ha! Ce aș fi vrut să te audă directorul! Te-ar fi pus la punct imediat! *Tovarășa, nu dați un bun exemplu pentru femeile clasei muncitoare! Iubirea despre care vorbiți dumneavoastră este doar acolo, în pat, în rest, trebuie să avem o bună și sănătoasă conduită! Să fim exemplu demn de urmat pentru tinerii noștri bravi!* gesticula bărbatul și schimba tonul grav, asemeni unui actor amator.

Amândoi izbucniră în râs, în timp ce femeia îi strecura ceaiul din flori de tei și îi pregătea micul dejun frugal.

Emil începu să soarbă zgomotos, apoi lăcrimă.

– Aoleu, ce mi-am fript limba! O să mă omori tu pe mine, Marceluțo! Pff! Nici măcar nu e dulce!

– Știi că nici cu zahărul nu stăm prea bine. Când o să luăm rația, o să fie și dulce!

– Măcar ulei mai avem sau gătim fără, că e mai sănătos?

Din nou se puseră pe răs, apoi soția îl sărută scurt. Făceau haz de necaz și zeflemisau traiul prost pe care îl duceau zilnic, fără ca asta să-i împiedice să se bucure unul de celălalt și să se iubească la fel ca în primele zile când se cunoscuseră.

– Știi ce? Acum, aș fi avut chef să mă dezbrac și să ne băgăm în pat, fără să-mi pese de planul cincinal și de ambițiile tovarășului director Țugui. Se zvonește că tinde mai sus, că ar vrea să fie avansat la centrală. Ehei, visuri, tată, visuri! Cum să ajungă acolo, când de mai bine de șase luni ne plătesc numai 75% din salarii, de parcă eu, Emil de la atelierul mecanic, nu mi-am făcut treaba complet. Asta e responsabilitatea voastră, bă, a celor cu mapa! Voi trebuie să faceți contracte serioase și să găsiți piața de desfacere unde să vă vindeți marfa. Eu am venit la serviciu, am muncit la fel în fiecare zi, nu 75%. Voi trebuie să-mi dați leafa întreagă, 'tu-vă muma-n cur de hoți!

– Ai mai avea vreo cinci minute... Ce zici?

– Nu mă ispită în dimineața asta! Am o zi grea la serviciu.

– Ai o misiune secretă? Și pe mine mă așteaptă o zi grea la școală. Ne-a anunțat directoarea că azi vine în control nu știu ce inspector. A trebuit să aranjez cu câțiva părinți – care, o găină, care, o pâine în țest. O altă colegă chiar aduce de acasă mâncare gătită, se știe că nu poate nenea inspectoru' să plece cu burta goală și fără bagaj! Trebuie să ieșim bine cu toții.

– Musai, că ei atât știu să pună totul în cărca angajaților. Dacă ar putea, ne-ar lua și pielea de pe noi, numai să le fie bine. Azi trebuie să însoțesc o comisie venită tocmai de la București, de la minister. Cică vor să viziteze fabrica. De mai bine de o săptămână vopsim gardurile și văruim bordurile, tunden iarba și zugerăm pereții halelor. Totul trebuie să fie imaculat ca să le luăm ochii și să-i asigurăm că noi suntem privilegiați să lucrăm cu drag și spor într-un loc așa de frumos. Înțeleg eu prea bine ce planuri au ei. Vor să se spele pe mâini și totul să cadă pe umerii noștri, cum că noi suntem de vină fiindcă produsele noastre nu se vând sau se vând prost. Cei mari nu vor recunoaște niciodată că sunt depășiți

de situație și că sunt incompetenți. Am susținut mereu că nu poți ocupa o funcție înaltă când ai doar patru clase. Înainte să-și doarească posturi calde și plătite cu vârf și îndesat, ar trebui să mai meargă pe la școală. *Băi, pui de năpârcă, fii mai luminat decât toți ceilalți ca să ai tupeul să ne îndrumi și să ne demonstrezi că învățătura te face mare!*

– De amorul artei sau să bifeze o vizită pentru ziare? deveni Marcela curioasă.

– Nu! Aici e buba! Nu știu cine le-a băgat în cap că producția noastră este mică și produsele de slabă calitate. Spun ei că presele sunt vechi și că nu putem ține pasul cu flămânzii ăia de capitaliști. Din câte am mirosit eu, vor să cumpere altele noi. Deh, tehnologia modernă! Apoi să vezi ce producție o să avem și cum o să dăm toate normele peste cap. Parcă mă și văd decorat cu *Steaua Socialistă*. O să-mi mărească leafa de nu-mi va încăpea în servietă și vom trăi fericiți până la adânci bătrâneți.

– Pierzi rata, Emile! Dacă nu ajungi la timp să conduci comisia, nu o să mai apuci bătrânețile – nici fericite, nici nefericite.

Emil o sărută pe frunte și plecă în grabă. Cu o mână apucă servieta din vinilin maro, iar cu cealaltă jumătatea de felie de pâine unsă cu margarină și marmeladă, hotărât să o mănânce pe drum. Ieși pe poarta din fier, trântind-o. În fiecare dimineață uita să o închidă încet. Arcul puternic, montat special ca să o închidă automat, contribuia la producerea acelui zgomot enervant.

– Paștele mă-tii de poartă! scăpă Emil o înjurătură printre dinți.

Începuse să se lumineze bine când ajunse în stație. Un vânt calduț adia ca o binefacere. Și-ar fi dorit ca acesta să fie vântul schimbării.

– Bună dimineața! salută, aprinzându-și o țigară marca *Bucegi*. Trase adânc în piept fumul mahorcii puturoase, apoi se retrase într-un colț al stației acoperite, analizând, rând pe rând, acei oameni triști, cărora sistemul le refuza o viață normală.

– Să trăiți, tovarășu' maistru! îi răspunseră câțiva bărbați care fumau gânditori.

În scurt timp, autobuzul, un *Roman diesel*, își făcu apariția zgomotos, într-un imens nor de fum alburui, care le înțepa nările. Ușile se deschiseră alene, semn că existau scăpări de aer pe instalația compresorului. Se urcară în liniște, înghesuindu-se ca niște sardine puse într-o conservă prea mică. Șoseaua plină de gropi îi făcea să se lovească unii de ceilalți, ceea ce crea ocazia de a se face glume proaste.

– Bă, Ștefane, ai auzit bancul ăla cu tovarășu' și coana Leana la mare?

Emil recunoscuse vocea mecanicului său și îl apostrofă imediat:

– Ioane, lasă bancurile! Tu știi bancurile alea? De ce nu ați lăsat ieri curățenie pe bancurile de lucru? Și astea sunt tot bancuri! O să vezi tu când o să-ți tai 10% din leafă, cum ai să te potolești și o să-ți vezi doar de bancul tău de lucru.

Se făcuse liniște pentru scurt timp, ca apoi să izbucnească în râs cu toții. Nu avea nimic împotriva acelor glume, ba chiar pe unele le găsea extrem de amuzante, însă ținea la oamenii săi și nu și-ar fi dorit ca vreunul dintre ei să ajungă în biroul securistului Andreescu. În plus, când s-a întâmplat să fie vreun muncitor de-al său interogat, de fiecare dată îl chemaseră și pe el. Ilegal, îl puseseră să semneze ca o garanție pentru omul său că nu se va mai întâmpla. Cum putea el să-i stăpânească? Toți îl știau că este un maestru bun la suflet. După facultatea terminată era inginer mecanic, dar nu găsiseră un post pentru el și, ca să câștige o pâine, se mulțumise cu ce i se oferise. Un altul, văr cu securistul întreprinderii, prinsese postul, chiar dacă nu era la fel de priceput. Trebuia să-și vadă de treabă, căci oricum lupta cu sistemul corupt ar fi fost ca o luptă cu morile de vânt. După atâția ani, toți îi spuneau *tovarășu' maestru*. Nu avusese niciodată pretenția să i se recunoască specializarea, iar cei mai tineri nici nu-i știau adevărata poveste.

Autobuzul opri pe platforma de beton din fața fabricii. Încă o zi de lucru pentru făurirea socialistă stătea să înceapă. Soarele răsărise timid, anunțând o zi frumoasă de toamnă...